

Any
Pompeu
Fabra
2018

Dossier de premsa

25 de gener de 2018

La Generalitat presenta l'Any Fabra

- **La commemoració té una dimensió de Govern, institucions i societat i vol ser un estímul per reforçar la vitalitat de la llengua i projectar-la cap al futur**
- **Les activitats previstes posaran en relleu l'arrelament social de la figura i obra de Fabra**
- **L'acte inaugural se celebrarà el dia 21 de febrer al teatre Zorrilla de Badalona i el dirigirà Xavier Albertí**

La Generalitat de Catalunya dedica l'any 2018 a la figura de Pompeu Fabra, coincidint amb els 150 anys del seu naixement i els 100 anys de la publicació de la *Gramàtica catalana* normativa. Els departaments de la Presidència i de Cultura impulsen la celebració de l'Any, acordada pel Govern en la sessió del 29 d'agost del 2017. La directora general de Política Lingüística, Ester Franquesa; el president de l'Institut d'Estudis Catalans, Joandomènec Ros, i el comissari de l'Any Fabra, Jordi Ginebra, han presentat avui les línies generals de la commemoració a la seu del Departament de Cultura.

Franquesa ha destacat que «L'Any Fabra ens ha de permetre no només fer memòria del passat, sinó que també ha de ser un estímul per al futur, per aconseguir enfortir la llengua i reconèixer el seu paper com a fet social». A més, ha remarcat el caràcter participatiu de la commemoració «Volem que l'Any Fabra sigui de tothom».

El Govern vol que l'Any Fabra sigui una commemoració de país. Política Lingüística ha convidat institucions, ens locals i entitats de Catalunya i de tota l'àrea de la llengua catalana a compartir col·lectivament la celebració amb actes i iniciatives que reconeguin el Mestre i la seva obra. Han estat convidats a participar-hi els 947 municipis catalans, les principals institucions i entitats dels territoris de parla catalana, estudiosos i professionals. Ester Franquesa ha assenyalat que la resposta a aquesta invitació ha estat, en general, molt positiva.

La cooperació és especialment estreta amb l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), de la Secció Filològica del qual Fabra va ser president i des d'on va assumir la tasca de codificar la llengua. El president de l'IEC, Joandomènec Ros, ha presentat les activitats acadèmiques i els projectes que la institució promourà en el marc de la commemoració, entre els quals destaca el Portal Pompeu Fabra, amb la digitalització de l'*Obra completa* del Mestre, que ha impulsat amb la Càtedra Pompeu Fabra i el suport del Departament de Cultura.

El filòleg Jordi Ginebra, comissari de la commemoració, ha elogiat la figura del gramàtic i ha convidat a utilitzar l'Any Fabra per «reflexionar col·lectivament sobre el futur de la nostra comunitat», i ha afirmat que «cal treballar per la llengua en els moments bons i en els dolents».

Jordi Ginebra i Serrabou (Barcelona, 1961) és catedràtic de filologia catalana de la Universitat Rovira i Virgili. Va obtenir el doctorat en Filologia Catalana, amb premi extraordinari, per la

Universitat de Barcelona (1991), sota la direcció de Joan Solà i Cortassa. Amb ell, també va publicar *Pompeu Fabra: vida i obra*. Ha estat membre del Consell Consultiu del Programa de la Gramàtica Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans.

Al llarg de l'any s'organitzaran centenars d'actes arreu del territori en memòria i reconeixement de qui fou un científic excepcional, que va codificar i modernitzar la llengua catalana i la va fer apta per als diversos estils i funcions. La commemoració incidirà especialment en la seva aportació al català, i també subratllarà el valor social de la seva figura i obra arreu de Catalunya amb l'objectiu que sigui un estímul per reforçar la vitalitat de la llengua i de projecció cap al futur.

L'acte inaugural de l'Any Pompeu Fabra, dirigit per Xavier Albertí, tindrà lloc el dia 21 de febrer al Teatre Zorrilla de Badalona, ciutat on Fabra va viure els anys de més intensitat professional.

La voluntat del Govern de fer una commemoració de país es va fer visible en la reunió que va tenir lloc el 12 de desembre passat a la qual van ser convidats les institucions i entitats següents: Institut d'Estudis Catalans, Ajuntament de Badalona, Ajuntament de Barcelona, Ateneu Barcelonès, Centre d'Excursionista de Catalunya, Cercle d'Agermanament Occitanocatalà, Col·legi d'Enginyers de Catalunya, Col·legi de Doctors i Llicenciats de Catalunya, Consorci per a la Normalització Lingüística, Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana, Plataforma per la Llengua, Diputació de Barcelona, Diputació de Girona, Diputació de Lleida, Diputació de Tarragona, Institut Ramon Llull, Òmnium Cultural, Ruta Pompeu Fabra, Universitat Abat Oliba, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Catalana d'Estiu, Universitat de Barcelona, Universitat de Girona, Universitat de Lleida, Universitat de Vic, Universitat Internacional de Catalunya, Universitat Oberta de Catalunya, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat Ramon Llull, Universitat Rovira i Virgili i Xarxa Vives d'Universitats.

Acte inaugural

Xavier Albertí, director del Teatre Nacional, assumirà la direcció artística de l'acte inaugural. El Teatre Zorrilla de Badalona, ciutat on Fabra residí durant dècades, acollirà aquest acte el dia 21 de febrer, l'endemà dels 150 anys del naixement de Fabra i Dia Internacional de la Llengua Materna.

L'acte aprofundirà en les dimensions de la figura i l'obra de Fabra amb un enfocament dramàtic, basat sobretot en el treball d'autors que han escrit sobre la seva figura, clau per entendre la llengua i la cultura catalanes.

Premis Pompeu Fabra

Al mes de maig tindrà lloc el lliurament dels Premis Pompeu Fabra que, coincidint amb l'Any Fabra, arriben a la 6a edició. En aquests premis, que convoca la Direcció General de Política Lingüística, s'hi reconeix la tasca de persones, entitats, empreses o organitzacions que

contribueixen a la projecció social de la llengua catalana en les categories següents: projecció i difusió de la llengua catalana; trajectòria professional, científica o cívica; àmbit socioeconòmic; comunicació i noves tecnologies; incorporació a la comunitat lingüística catalana i voluntariat per la llengua.

Exposicions

Per donar a conèixer la figura de Fabra i la seva projecció en la llengua catalana, el Govern preveu d'impulsar a la tardor una exposició amb caràcter divulgatiu, interactiu i participatiu. A partir del mes de març, a més, una exposició itinerant viatjarà arreu de Catalunya per espais públics, centres de normalització lingüística, biblioteques i entitats. També itinerarà fora de Catalunya, especialment amb la col·laboració de l'Institut Ramon Llull.

Fabra cultural

Les persones interessades a conèixer més profundament la figura i l'obra de Fabra tenen a disposició la Ruta Pompeu Fabra, que enguany ofereix sortides a Barcelona, Prada de Conflent i Bilbao. La Ruta Pompeu Fabra té el suport de la Direcció General de Política Lingüística i de la Càtedra Pompeu Fabra. A més, el Departament de Cultura prepara una dramatització centrada en Fabra adreçada a públic adult, que es podrà veure a partir de maig. També obre una modalitat específica de subvencions per a projectes d'entitats relacionats amb l'Any Fabra.

Política Lingüística dedicarà la Viquimarató que organitza anualment, a Pompeu Fabra. Serà una activitat amb l'epicentre a Tarragona, on es farà coincidir amb el V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra».

D'altra banda, la producció de titelles *Mestre Fabra, caçadors de paraules*, produïda per la companyia Peus Grossos, acostarà el Mestre als infants en biblioteques i centres educatius.

Conferències Fabra

Dins l'Any Fabra s'organitzaran un mínim de 30 conferències arreu del territori a càrrec de ponents de renom encapçalats pel comissari Jordi Ginebra. Entre altres localitats, es preveu que n'hi hagi a Amposta, Badalona, Barcelona, Castelldefels, Cornellà, el Prat de Llobregat, Figueres, Gavà, Girona, Granollers, Igualada, l'Hospitalet de Llobregat, Lleida, Manresa, Mataró, Molins de Rei, Montcada i Reixac, Reus, Rubí, Sabadell, Sant Adrià de Besòs, Sant Boi de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Tarragona, Terrassa, Tortosa, Valls, Vic, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú. L'organització tindrà la col·laboració dels 22 centres del Consorci per a la Normalització Lingüística, els ajuntaments i entitats d'aquestes localitats.

La celebració inclou activitats acadèmiques, simposis, estudis i articles impulsats per l'IEC i les universitats de l'àmbit català.

Fabra a l'aula

L'Any Fabra tindrà un important component didàctic. Aula Mestra, la plataforma per a l'ensenyament de català en línia de Política Lingüística, obrirà el curs "Fabra, clic a clic", que permetrà conèixer de prop Fabra i la seva obra. D'altra banda, s'organitzaran concursos de caràcter interactiu sobre Fabra arreu del territori, adreçats principalment a la població adulta que està aprenent català als 23 centres i 147 punts d'atenció del Consorci per a la Normalització Lingüística, però oberts al públic general.

Complementàriament, es publicaran dictats en línia sobre la seva figura, una guia de conversa «Parlem Tu i Jo» i «Llegir per Parlar» o, ja en l'àmbit universitari, un curs en línia obert i massiu (MOOC) elaborat per la Càtedra Pompeu Fabra de la UPF i un mòdul específic de la UOC dedicat a la tasca de codificació fabriana de la llengua.

Fabra va tenir un paper important en els primers anys de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya: va exercir com a professor especial d'alguns cursos de gramàtica catalana i a partir del curs 1917-1918 va dur a terme l'ensenyament del català de forma regular. L'Escola s'ha afegit també a la celebració i preveu l'organització de diverses activitats de caràcter acadèmic al llarg de l'any.

Publicacions

Coincidint amb l'Any Fabra s'impulsen iniciatives de publicacions que hi tenen relació amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística.

L'Institut d'Estudis Catalans finalitza la publicació de l'*Obra completa* de Fabra amb el darrer volum (índexs) i amb l'obertura dels 10 volums en línia en un portal web específic, en cooperació amb la Càtedra Pompeu Fabra.

Amb caràcter divulgatiu, Dalmau Editors publica la novel·la gràfica *Pompeu Fabra, l'aventura de la llengua*, d'Oriol Garcia i Gemma Pauné, en què a més de la Direcció General de Política Lingüística hi ha col·laborat l'Institut d'Estudis Catalans i la Càtedra Pompeu Fabra.

Amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística, l'Associació de Lectura Fàcil i Publicacions de l'Abadia de Montserrat han publicat el volum divulgatiu *Tant de gust... senyor Fabra*. En aquesta mateixa línia es preveu la reedició de la *Petita història de Pompeu Fabra*, amb il·lustracions de Pilarín Bayés.

Web i logotip

Tota la informació sobre l'Any Fabra es pot consultar al web de la commemoració AnyPompeuFabra.cat i al compte de Twitter [@AnyFabra](https://twitter.com/AnyFabra), que en poc temps ha superat els 900 seguidors.

El web és una finestra a través de la qual s'exposaran totes les activitats organitzades i que inclou un formulari perquè totes les institucions i entitats que n'organitzin les puguin incorporar i participin de la difusió conjunta de la commemoració. Igualment, hi ha un espai de recursos i notícies d'actualitat.

Un apartat destacable del web és el Mapafabra, que geolocalitza tots els llocs, espais públics i infraestructures dedicats a Fabra que hi ha arreu dels territoris de parla catalana amb la col·laboració de les aportacions dels ajuntaments i dels ciutadans. Un formulari facilita la tramesa de la denominació exacta del lloc amb fotografies, coordenades, etc.

Un altre dels apartats del web és L'Abecé de Pompeu Fabra, que recull els moments clau, els llocs, les anècdotes i les grans fites de la seva obra en càpsules textuais endreçades alfabèticament, com si fossin un diccionari, que s'aniran publicant progressivament.

Amb la voluntat que es visibilitzi que l'Any Fabra és una commemoració de país, la Direcció General de Política Lingüística posa a disposició de totes les entitats que organitzin activitats amb motiu de la commemoració el logotip de l'Any Pompeu Fabra 2018. Dissenyat per l'estudi Azcunze/Ventura, el logotip és un llibre obert del qual broten branques, fulles i lletres, símbol de la vitalitat que ha adquirit la llengua catalana gràcies a la sòlida obra fabriana.

Pompeu Fabra i Poch

Fabra va néixer a la vila de Gràcia el 20 de febrer de 1868 i va morir exiliat a Prada de Conflent el 1948.

Va estudiar enginyeria industrial a la Universitat de Barcelona (1886-1890), on va conèixer el grup d'intel·lectuals joves que s'aglutinaven al voltant de la revista *L'Avenç* i que impulsaven la modernització cultural i el catalanisme progressista.

Els de *L'Avenç* van promoure una campanya (1890-1892) a favor d'un sistema gramatical i ortogràfic funcional, acostat a l'idioma parlat i desproveït de rutines castellanitzants, amb la intenció que es convertís en la llengua nacional de Catalunya. En plena campanya, el 1891, van publicar la primera gramàtica de Fabra, amb el títol *d'Ensayo de gramática de catalán moderno*.

En els anys següents Fabra va participar intensament en el moviment modernista i va continuar perfilant i difonent les seves propostes lingüístiques per mitjà de conferències, cursos i publicacions. L'any 1902 es va traslladar al País Basc, per treballar com a catedràtic de química a l'Escola d'Enginyers de Bilbao. La seva participació en el Primer Congrés Internacional de la Llengua (1906) va contribuir a la seva notorietat pública.

Va tornar de Bilbao el 1912, cridat per Enric Prat de la Riba, president de la Diputació de Barcelona, per encarregar-se d'una càtedra de llengua catalana i participar en els treballs de

la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. La Secció Filològica va publicar les *Normes ortogràfiques* el 1913, obra col·lectiva, però elaborada principalment per Fabra.

El treball de codificació es va completar amb el *Diccionari ortogràfic* (1917), la *Gramàtica catalana* (1918) i el *Diccionari general de la llengua catalana* (1932), totes tres obres signades ja exclusivament per Fabra. La proposta lingüística de Pompeu Fabra va tenir una gran acceptació —la va adoptar el 1914 la Mancomunitat de Catalunya, el primer òrgan d'autogovern català des del 1714—, malgrat l'oposició d'escriptors rellevants.

En els anys següents el prestigi social de Fabra es va consolidar, i en els temps de la dictadura de Primo de Rivera el seu nom va començar a adquirir caràcter de símbol de la resistència lingüística i cultural. Durant el període de la República va ser nomenat president del Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Després de la Guerra Civil es va exiliar i, amb moltes penalitats materials i morals, va dedicar els seus darrers anys a Prada a continuar treballant per la llengua catalana (la seva darrera gramàtica, del 1948, es va publicar pòstumament el 1956). El 1945 va ser investit doctor *honoris causa* per la Universitat de Tolosa de Llenguadoc. Va morir el 1948. El seu enterrament es va convertir en un símbol de la unitat catalana a l'exili.